

Yhteysviranomainen
Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lv.fi

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen lausunto, Mustasuo-Tynnyrikorven tuuli- ja aurinkovoimahanke, Tuulialfa Oy, Niittysuo-Siiransuon Natura-alue (FI1106001), Oulu ja Utajärvi.

Natura-arviointi on laadittu Mustasuo-Tynnyrikorven tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Natura-arviointi on päivätty 3.11.2025, ja sen on laatinut Welado Design Oy. Hanke sijoittuu Niittysuo-Siiransuon Natura-alueen läheisyyteen.

Lupa- ja valvontavirasto on laatinut antamastaan lausunnosta sekä julkisen version että julkisuuslain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 14 kohdan perusteella salassa pidettävän version, jossa on käsitelty yksityiskohtaisesti Natura-alueen tietolomakkeella salassa pidettäviksi merkityjä suojeluperustelajeja. Tämä on lausunnon julkinen versio.

1 Niittysuo-Siiransuon Natura 2000-alue

Niittysuo-Siiransuon Natura-alueen pinta-ala on 2 485 hehtaaria. Niittysuo-Siiransuo on erittäin edustava ja linnustollisesti arvokas aapasuokokonaisuus, johon useat lammet ja metsäsaarekkeet tuovat vaihtelua.

Niittysuo-Siiransuo on sekä luontodirektiivin mukainen erityisten suojelutoimien alue (SAC-alue) että lintudirektiivin mukainen erityinen suojelualue (SPA-alue). Natura-tietolomakkeen taulukoissa 3.1 ja 3.2 on merkitty yhteensä viisi luontotyyppiä sekä 27 lintulajia, joista kaksi on alueella läpi vuoden tavattavia (tyyppi p) ja loput siellä pesiviä (tyyppi r). Kolme lajia on merkitty tietolomakkeella salassa pidettäviksi. Kaikki kyseisissä taulukoissa mainitut luontotyypit ja lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin, ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa. Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

- alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys,
- alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään alueen käyttöä ohjaamalla,
- luontotyypin, lajin elinympäristön tai populaation määrää lisätään ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

1.1 Natura-arviointi

Arvioinnin kohteena oleva hanke

Tuulialfa Oy suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimapuistoa Oulun ja Utajärven kuntien alueelle. Hankealueen laajuus on noin 110 neliökilometriä.

Arvioinnissa tarkastellaan kolmea erillistä hankevaihtoehtoa. Vaihtoehtoon VE1 kuuluu 83 tuulivoimalaa ja 299 hehtaarin kokoinen aurinkovoimaloiden alue, ja vaihtoehtoon VE2 puolestaan 57 tuulivoimalaa ja 206 hehtaarin aurinkovoimaloiden alue. Vaihtoehto VE3 vastaa muutoin vaihtoehtoa VE1, mutta tähän ei sisälly aurinkovoimaloiden aluetta. Suunniteltujen tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä.

Hankkeen sisäistä sähkönsiirtoa varten asennetaan maakaapeleita ja rakennetaan enintään noin 13 kilometriä 110 tai 400 kilovoltin voimajohtoa. Lisäksi rakennetaan 3–4 sähköasemaa ja niistä yhden tai kahden yhteyteen mahdollisesti energiavarastorakenteita.

Hankealue on tarkoitus yhdistää sähköverkkoon Aittovaara-Pyhäselkä- voimajohtolla, joka kulkisi hankealueen pohjoisosan lävitse. Voimajohto toteutetaan 400+110, 400 tai 110 kilovoltin jännitteellä.

Vaihtoehdossa VE1 ja VE3 lähimpien tuulivoimaloiden lyhimmät etäisyydet Natura-alueen rajasta ovat noin 500–700 metriä. Näissä vaihtoehdoissa rakennettaisiin huoltotie 300 metrin matkalta alle 100 metrin etäisyydellä Natura-alueesta. Vaihtoehdossa VE2 lähin tuulivoimala sijaitsee noin 1,1 päässä ja lähin huoltotie kahden kilometrin päässä lähimmästä Natura-alueen rajasta. Vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 aurinkovoimala-alueen ja Natura-alueen väliin jää vähimmillään noin 3,3 kilometriä.

Arvioinnin mukaan noin 40 kilometrin säteelle hankealueesta sijoittuu 18 muuta hanketta, mutta toistaiseksi ei vielä yhtään toiminnassa olevaa tuulivoimahanketta.

Arvioinnissa esitetty näkemys Natura-alueeseen kohdistuvista vaikutuksista

Natura-arviointi perustuu alan tutkimustulosten lisäksi seuraavaan aineistoon:

- Natura-alueen tietolomake ja viimeisin NATA-raportti (2024)
- Mustasuo-Tynnyrikorven hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditut asiakirjat, melu- ja välkemallinnus sekä lintu- ja luontoselvitykset
- Lajitietokeskuksen aineistot
- Yhden salassa pidettävän lajin osalta hankitut viranomais- ja maastoseuranta-aineistot

Vaikutukset suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin

Hankevaihtoehtoissa VE 1 ja VE 3 Natura-aluetta lähin rakenne on noin 30 metrin päähän suojeluperusteena olevista luontotyypeistä (aapasuot ja puustoiset suot) suunniteltu tie. Tien rakentamisen vaikutusmekanismeiksi on tunnistettu pölyäminen, kiintoaineksen huuhtoutuminen sekä puuston poistosta aiheutuvat reunavaikutukset. Tarkastelun perusteella ei arvioida aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin (aapasuot ja puustoiset suot). Hankevaihtoehdon VE 2 sekä VE 1:n ja VE 3:n muiden rakenteiden katsotaan sijoittuvan niin etäälle Natura-alueesta, ettei niistä aiheudu heikentäviä vaikutuksia suojeluperusteena oleviin

luontotyyppeihin. Eri hankkeiden aiheuttamien yhteisvaikutusten ei arvioida muuttavan vaikutusten merkittävyyttä.

Vaikutukset suojeluperusteena oleviin lintulajeihin

Hankkeen toteuttamisella ei ole suoraa vaikutusta lintujen pesimäalueisiin lukuun ottamatta sellaisia yksilöitä, joiden reviiri ulottuu Natura-alueen ulkopuolelle. Muutoin mahdolliset vaikutukset kohdistuvat häiriöille herkimpiin sekä laajalla alueella liikkuviin lintulajeihin. Lajien herkkyyttä on arvioitu Balotari-Chiebaon ym. (2021) artikkelin mukaisesti; herkkyys tarkoittaa sekä alttiutta törmäyksillä että elinympäristömuutoksille ja häiriöille.

Teiden rakentamisen ja käytön häiriövaikutus ylittää osin Natura-alueelle vaihtoehdoissa VE1 ja VE3. Tuulivoimapuiston sisäisen sähkönsiirron aiheuttama törmäysriski on etäisyyden vuoksi arvioitu käytännössä marginaaliseksi. Myöskään aurinkovoiman vaikutusmekanismien ei ole arvioitu olevan merkittäviä vaikutuksia. Lajikohtaisissa arvioinneissa on siksi keskitytty tuulivoimala-alueen vaikutuksiin.

Arvioinnin mukaan hankkeesta voi vaihtoehdoissa VE1 ja VE3 aiheutua todennäköisiä merkittäviä vaikutuksia yhdelle salapidettävällä lajille, teerelle ja suokukolle, mutta ei vaihtoehdossa VE2. Muille Natura-alueen suojeluperusteena oleville lintulajeille ei arvioida aiheutuvan merkittävää haittaa yhdessäkin hankevaihtoehdossa. Pitkien etäisyyksien vuoksi muiden hankkeiden tai suunnitelmien aiheuttamien yhteisvaikutusten ei arvioida muuttavan vaikutusten merkittävyyttä.

Koska edellä mainituille lajeille voi kohdistua merkittäviä heikentäviä vaikutuksia vaihtoehdoista VE1 ja VE3, minkä lisäksi hankealuetta lähimpänä oleviin osiin Natura-aluetta kohdistuu useiden lintulajien pesimäbiotoopin laatua heikentäviä vaikutuksia, arvioidaan hankkeen heikentävän kokonaisuudessaan Natura-alueen koskemattomuutta. Vaihtoehdossa VE2 merkittäviä vaikutuksia koskemattomuudella ei arvioida syntyvän.

Arvioinnin mukaan vaikutuksia voidaan lieventää ajoittamalla rakennustyöt lintujen pesimäajan ulkopuolelle. Lisäksi lähimpiä huoltoteitä ja voimaloita tulisi poistaa tai siirtää kauemmas Natura-alueesta vaihtoehdoissa VE1 ja VE3. Vaihtoehdossa VE2 lieventämistoimille ei ole tarvetta.

1.2 Lupa- ja valvontaviraston lausunto Natura-arvioinnista

Natura-arvioinnin asianmukaisuus

Natura-arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla. Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa edellytetty arviointimenettely on toimeenpantu luonnonsuojelulain 35 §:llä. Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen arviointi- ja lausuntomenettelyn tehtävänä on tuottaa objektiivista tietoa viranomaiselle sen varmistamiseksi, että hanke ei yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja.

Oikeuskäytännön mukaan asianmukainen arviointi sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (mm. asiat C-236/01, kohdat 106 ja 113, C-127/02, kohta 59, C-304/05, kohta 69). Arviointia ei voida pitää asianmukaisena, jos alueen luontotyyppejä ja lajeja koskevat tiedot puuttuvat tai ne eivät ole luotettavia eivätkä ajantasaisia (mm. asia C-43/10, kohta 115). Natura-arvioinnin tulee muodostaa itsenäinen kokonaisuus, jossa johtopäätökset perustellaan täsmällisiin tieteellisiin seikkoihin perustuen. Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin tulee arvioida yksin ja yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa (mm. asiat C-127/02, C-6/04, C-98/03, C-538/09).

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointi ei ole asianmukaisesti laadittu sen arvioimiseksi, heikentääkö arvioitu Mustasuotynnyrikorven tuuli- aurinkovoimapuisto niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Niittysuo-Siiransuon alue on hyväksytty Natura 2000 verkostoon, tai ovatko esitetyt lievennystoimet riittäviä arvioitujen merkittävien heikennysten poistamiseksi. Arviointiin liittyviä puutteita on käsitelty tarkemmin seuraavassa osiossa.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointia on täydennettävä seuraavalla tavalla:

- Arvioinnin tulee vastata luonnonsuojelulaissa 35 §:ssä säädettyjä vaatimuksia, ja siinä tulee noudattaa LUOPAS-oppaassa (Mäkelä & Salo 2024) sekä tässä lausunnossa mainituissa Euroopan komission tiedonannoissa annettuja ohjeita.
- Hankekuvauksen tulee olla selkeä ja yksiselitteinen jokaisen vaihtoehdon ja myös sähkönsiirron osalta.
- Natura-arvioinnissa tulee esittää aineiston hankkimisessa käytetyt menetelmät sekä itse aineisto. Aineiston riittävyyttä arvioinnin kannalta on tarkasteltava avoimesti ja kriittisesti.
- Esitettyä arviointia tulee selkiyttää, ja sen johtopäätökset tulee perustella tarkemmin Mustasuo-Tynnyrikorven hankkeen sekä yksin että yhdessä muiden hankkeiden kanssa aiheuttamien vaikutusten osalta, ja arvioinnin tulee olla yksiselitteinen jokaisen suojelunperustelajin osalta. Natura-arvioinnissa tulee esittää yksiselitteinen arvio siitä, kuinka moneen yksilöön taikka pariin vaikutuksia voi kohdistua kunkin lajin osalta.
- Salassa pidettävän lajin osalta vaikutustenarvioinnissa tulee täydentää sekä hankkeen aiheuttaman törmäysriskin että elinympäristömenetyksen osalta. Myös sähkönsiirron vaikutukset tulee arvioida molempien mekanismien osalta.
- Yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitava kaikki kyseessä olevan Natura-alueen suojeluperusteiden kannalta olennaiset hankkeet ja suunnitelmat (ml. sähkönsiirtohankkeet), jotka vaikuttavat arvioitavan hankkeen kanssa samoihin suojeluperusteisiin. Yhteisvaikutusten arviointi on laadittava suojeluperustekohtaiseksi

- Merkittävien heikennysten lieventämiskeinot ja niiden käyttö tulee määritellä ja perustella huolellisesti. Merkittävien haitallisten vaikutusten lieventämiseen ja sen tehokkuuden seurantaan on sitouduttava asianmukaisin keinoin.

Arvioinnin toteuttamistapa

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arvioinnissa esitetty hankekuvaus on vaihtoehtojen VE1 ja VE3 osalta riittävän kattava. Hankealueen suuren koon vuoksi karttakuvien mittakaava on pääsääntöisesti varsin pieni, mikä hankaloittaa niiden tulkintaa, mutta lähimmäs Natura-aluetta suunniteltujen rakenteiden sijainnit on esitetty selkeyttävissä suuremman mittakaavan kuvissa.

Sen sijaan vaihtoehto VE2 on kuvattu puutteellisesti, sillä siitä ei ole esitetty lainkaan karttakuvaa, ja lähimpien voimaloiden ja Natura-alueen välisestä etäisyydestä annetaan ristiriitaista tietoa. Tämä tekee arvioinnin luotettavuuden tarkastelusta sen osalta käytännössä mahdotonta. Sama pätee myös hankkeen sisäiseen sähkönsiirtoon.

Hankkeen todennäköisimmät vaikutustyyppit ja -mekanismit on asianmukaisesti tunnistettu. Lupa- ja valvontavirasto pitää kiitettävänä, että arvioinnissa on tarkasteltu häiriövaikutuksen kannalta keskeisten tekijöiden eli melun ja välkkeen ulottumista Natura-alueelle. Tätä on kuitenkin kuvattu ainoastaan sanallisesti, vaikka karttakuva lisäisi selkeyttä ja havainnollisuutta. Natura-arvioinnissa on selkeästi kuvattava myös vaikutusalueet kaikkien vaihtoehtojen osalta.

Lupa- ja valvontavirasto pitää luontotyyppihin kohdistuvien vaikutusten tarkastelua oikeasuuntaisena, mutta melko yleispiirteisenä. Tarkastelussa olisi ollut perusteltua kuvata tarkemmin erityisesti hankevaihtoehdoissa VE 1 ja VE 3 Natura-alueen luoteispuolelle noin 30 metrin etäisyydelle suunnitellun huoltotien pohjan ja lähiympäristön ominaisuuksia, sekä Natura-alueen pohjoisreunan luontotyyppien ominaisuuksia ja edustavuutta.

Hankkeen linnustovaikutuksia on arvioitu edellytysten mukaisesti laji- tai perustellusti myös lajiryhmäkohtaisesti kaksiportaista asteikkoa käyttäen. Arvioinnin pohjana on käytetty useita eri tietolähteitä, ja Lupa- ja valvontavirasto pitää erittäin tärkeänä arvioinnin luotettavuuden kannalta, että Natura-alueelle on kohdennettu maastonselvityksiä. Lupa- ja valvontavirasto kuitenkin huomauttaa, että Natura-arviointi on itsenäinen asiakirja, ja arvioinnin kannalta keskeiset tiedot selvitysten toteutuksesta ja tuloksista tulee olla arviointiin sisällytettyinä. Natura-arvioinnissa tulee esittää arvioinnissa käytetyn aineiston hankkimisessa käytetyt menetelmät sekä itse aineisto.

Hankkeen linnustonselvityksistä olemassa olevan erillisen raportin (Avescapes Oy 2023) perusteella Niittysuon pesimälinnuston sen hetkisestä tilanteesta on saatu vähintään kohtalainen käsitys. Kyse on kuitenkin vain yhtenä vuonna toteutetusta kartoituslaskennasta, eikä pitkäaikaisesta seurannasta. Paikoin jää kuitenkin epäselväksi, missä määrin lajikohtaiset arvioinnit pohjautuvat maastossa kerättyyn havaintoaineistoon eri lajien yksilöiden esiintymisestä ja liikkumisesta Natura-alueella ja sen ympäristössä, ja missä määrin kyse puolestaan on arvioijien tekemistä subjektiivisista olettamuksista. Arvioinnissa on

esimerkiksi pienten jalohaukkojen kohdalla mainittu, ettei niiden reviireistä ole tarkkoja tietoja, ja arvioinnista saatavan käsityksen mukaan tämä pätee varsin useaan lajiin. Silti tulokset reviireistä esitetään varsin eksakteina ja staattisina, ja reviirien ja lähimpien voimailojen väliset etäisyydet on esitetty jopa sadan metrin tarkkuudella. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että arviointiin sisältyy tältä osin huomattavaa epävarmuutta.

Huomionarvoista on, ettei maastaselvityksiä ole kohdennettu lainkaan Siiransuon alueelle, jonka osalta arvioinnissa kuitenkin tehdään runsaasti olettamuksia siellä esiintyvien suojeluperustelajien yksilöiden/parien runsaammasta määrästä verrattuna hankealuetta lähempään Niittysuohon. Tätä kautta myös tehdään arvioita hankkeen vähäisestä vaikutuksesta eri lajeihin. Lupa- ja valvontavirasto korostaa, että selvitystietojen puuttuessa kyse on puhtaasti subjektiivisista olettamuksista, mikä voi johtaa hankkeesta aiheutuvien vaikutusten aliarviointiin. Natura-arviointia ei voi tehdä tällaisesta lähtökohdasta.

Lintulajien kohdalla jää paikoin epäselväksi, kuinka moneen yksilöön taikka pariin vaikutuksia arvioidaan hankkeesta kohdistuvan. Ja vaikka kyse on varsin keskeisestä vaikutusmekanismista, häiriövaikutuksen käsittely ilman tutkimuslähteitä on varsin subjektiivista, ja joidenkin lintulajien osalla jää joko osin tai täysin epäselväksi, mihin arvio häiriövaikutuksen voimakkuudesta varsinaisesti perustuu. Tällaisia lajeja ovat esimerkiksi ampuhaukka, mustakurkku-uikku, tukkasotka, jouhisorsa ja metsähänhi. Lisää epävarmuutta tuo, että useiden lajien kohdalla (esim. metsähänhi ja kaakkuri) arvio mahdollisten ruokailualueiden sijainnista vaikuttaa olevan puhdas olettamus.

Arvioinnissa keskitytään vahvasti nimenomaan Natura-alueella pesiviin pariin kohdistuviin vaikutuksiin. Lupa- ja valvontavirasto kuitenkin huomauttaa, että arvioinnin kannalta olennaista on myös tarkastella sitä, voivatko huomattavan laajan Mustasuo-Tynnyrikorven hankealueen vaikutukset laajemman alueen linnustoon ja linnustollisesti tärkeisiin alueisiin heijastua myös Natura-alueen suojeluperusteena olevaan linnustoon. Ja jos heijastuvat, niin millä tavalla. Tätä aspektia ei arvioinnissa ole huomioitu.

Salassa pidettävän suojeluperustelajin osalta esitettyyn arviointiin sisältyy puutteita ja epävarmuuksia sekä tuulivoimailojen että sähkönsiirron aiheuttaman törmäysriskin ja elinympäristömenetyksen osalta.

Arvioinnin mukaan Natura-alueella ei ole tällä hetkellä tiedossa olevia sääksen pesäpaikkoja. Lupa- ja valvontavirasto katsoo sääksen osalta esitetyn arvioinnin pohjautuvan subjektiivisiin olettamuksiin sekä lajin tulevan pesinnän todennäköisyydestä ja siihen vaikuttavista seikoista että hankkeen aiheuttaman vaikutuksen mahdollisesta laajuudesta. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei sääksen osalta esitettyä arvioita voida pitää asianmukaisena.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo edellä käsiteltyjen tekijöiden yhteisseurauksena, ettei arvioinnissa ole kaikkien Natura-alueen suojelun perusteena olevien lintulajien osalta esittämää asianmukaista vaikutusten arviointia, jonka perusteella Mustasuo-Tynnyrikorven hankkeesta yksin aiheutuvat merkittävät heikentävät vaikutukset voitaisiin riittäväällä luotettavuudella poissulkea vaihtoehdoissa VE1 ja VE3. Vaihtoehdon VE2 osalta esitettyä arviointia

ei voida pitää yhdenkään suojeluperustelajin kohdalla asianmukaisesti toteutettuna puutteellisen ja osin ristiriitaisen hankekuvauksen vuoksi

Asianmukaisessa arvioinnissa on hyvin olennaista määrittää, voiko tarkasteltava hanke synnyttää kumulatiivisia vaikutuksia yhdessä alueen muiden suunnitelmien ja hankkeiden kanssa. Euroopan komission ohjeistusten (C(2018) 7621 Final ja C(2021) 6913 Final) mukaisesti yhteisvaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon suunnitelmat ja hankkeet, jotka on hyväksytty aikaisemmin mutta joita ei ole toteutettu tai saatettu päätökseen, tai joita on tosiasiallisesti ehdotettu.

Yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitu kaikki lähiseudun muut uusiutuvan energian hankkeet. Lupa- ja valvontavirasto kuitenkin huomauttaa, että arvioinnissa ei ole huomioitu Niittysuo-Siiransuon eteläpuolitse rakennettavan metsäpeura-aidan vaikutuksia, jotka voivat kohdistua samoihin suojeluperustelajeihin (esim. metsoon ja teereen) kuin Mustasuo-Tynnyrikorven hankkeen vaikutuksetkin. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei yhteisvaikutusten arviointia voi kokonaisuudessaan pitää asianmukaisesti toteutettuna minkään hankkeiden vaihtoehdon osalta. Natura-arvioinnissa yhteisvaikutuksia tulee tarkastella suojeluperusteeltaan, eikä se voi olla vain lyhyt toteamus arvioinnin lopussa.

Arvio vaikutuksista Niittysuo-Siiransuon Natura-alueen suojelutavoitteisiin

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että koska Mustasuo-Tynnyrikorven tuulivoimapuistosta sekä yksin yhdessä muiden hankkeiden kanssa aiheutuvia merkittäviä heikentäviä vaikutuksia suojelun perusteille ei voida poissulkea, suunniteltua toimintaa ei voida katsoa Natura-alueen suojelutavoitteiden mukaiseksi.

Epävarmuuksista huolimatta Lupa- ja valvontavirasto yhtyy Natura-arvioinnissa esitettyyn näkemykseen, että hankkeella ei ole merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille.

Lupa- ja valvontavirastolla ei ole huomauttamista teeren tai suokukon osalta esitettyyn arvioon. Myös yhden salassa pidettävän lajin osalta Lupa- ja valvontavirasto yhtyy annettuun arvioon aiheutuvista merkittävistä haitallisista vaikutuksista vaihtoehdoissa VE1 ja VE3, Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei merkittäviä heikennyksiä ei voida poissulkea myöskään vaihtoehdossa VE2, ja että tämän lajin osalta esitettyä arviointia on syytä täydentää siinä olleiden puutteiden vuoksi, sillä tuulivoimaloiden aiheuttamaa elinympäristömenetystä taikka sähkönsiirron vaikutuksia ei ole arvioitu asianmukaisesti. Näin ollen myöskään lieventämistoimien riittävyttä ei voida luotettavasti arvioida.

Arvioinnin toteutustapaan liittyvien puutteiden ja epävarmuuksien vuoksi on haastavaa muodostaa luotettavaa käsitystä arvioitavasta hankkeesta aiheutuvan heikennyksen merkittävydestä joidenkin muiden Natura-alueen suojelunperusteena olevien lintulajien tapauksessa vaihtoehdoissa VE1 ja VE3. Arvioinnin mukaan etäisyyttä lähimmästä tuulivoimalasta Niittysuon kaakkurireviirille on noin 2,4 kilometriä. Kaakkurien ruokailulentojen suunnista ei ole tarkkaa tietoa, ainoastaan oletuksia, sillä systemaattista seurantaa ei ole tehty. Tuoreessa ruotsalaistutkimuksessa (Eriksson 2025) suositellaan kahden kilometrin etäisyyttä kaakkurin pesimäpaikkojen ja tuulivoimaloiden välille lajin

lisääntymismenestykseen aiheutuvien vaikutusten vuoksi. Kyseisessä tutkimuksessa tarkasteltujen tuulivoimapuistojen keskimääräinen voimalamäärä on kuitenkin ollut varsin pieni ja myös niiden voimalakoot ovat pienempiä kuin tällä hetkellä Suomessa suunniteltavissa hankkeissa. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei arvioinnin perusteella ole asianmukaisella tavalla poissuljettu Niittysuon pesiviin ja Saari-Sorsuan järvellä ruokaileviin kaakurein kohdistuvia merkittäviä vaikutuksia vaihtoehtoissa VE1 ja VE3.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että hankevaihtoehtoissa VE1 ja VE3 merkittäviä vaikutuksia ei pystytä arviointiin liittyvien epävarmuuksien vuoksi poissulkemaan myöskään seuraavien lajien kohdalla: sääksi, metsähänhi, mustakurkku-uikku, jouhisorsa, tukkasotka, kurki, ampuhaukka, nuolihaukka, tuulihaukka ja suopöllö. Muiden lajien kohdalla sen sijaan voidaan puutteistakin huolimatta muodostaa riittävä kuva hankkeen yksin aiheuttamista vaikutuksista, ja merkittävät heikentävät vaikutukset voidaan riittäväällä luotettavuudella poissulkea. Vaihtoehdossa VE2 ei ole mahdollista poissulkea merkittäviä heikennyksiä yhdenkään suojeluperustelajin kohdalla, sillä arviointia ei ole sen osalta toteutettu asianmukaisesti.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että koska yhteisvaikutusten arviointia ei voida pitää asianmukaisesti toteutettuna, ei ole mahdollista ottaa luotettavasti eri hankkeiden kokonaisvaikutuksista ja niiden merkityksestä erikseen jokaisen suojeluperustelajien kohdalla.

Lupa- ja valvontavirasto ottaa uudelleen kantaa Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten merkittävyyteen, kun Natura-arviointia on täydennetty niin, että se täyttää asianmukaiselle arvioinnille asetetut vaatimukset.

Lieventävät toimenpiteet

Natura-arvioinnissa tulee sitoutua asianmukaisesti lieventämiskeinoihin, jotta todennäköisesti merkittävä haitallinen vaikutus vältetään. Lupa- ja valvontavirasto myös muistuttaa, että Euroopan komission luontodirektiivin 6 artiklan säännöksiä käsittelevän ohjeen mukaan “lieventämistoimenpiteitä tarkastellaan 6 artiklan 3 kohdan yhteydessä, ja ne ovat kiinteä osa hankkeen eritelmiä tai edellytys hankkeen hyväksymiselle. Jokainen toimenpide on kuvattava yksityiskohtaisesti ja täsmennettävä, miten se poistaa tai vähentää todettuja haitallisia vaikutuksia ja miten, milloin ja kuka sen toteuttaa ja millaisia järjestelyjä otetaan käyttöön toimenpiteiden vaikuttavuuden seuraamiseksi ja tarvittavien korjaavien toimenpiteiden toteuttamiseksi.”.

Arvioinnissa on tunnistettu, että Mustasuo-Tynnyrikorven hankkeesta aiheutuu vaihtoehtoissa VE1 ja VE3 merkittäviä vaikutuksia yhteensä kolmelle Niittysuo-Siiransuon Natura-alueen suojelun perusteena olevalle lintulajille. Tähän suhteutettuna on lievennyskeinoja käsitelty hyvin yleisellä tasolla ja niukasti, eikä tarpeellisten lieventämistoimenpiteiden osalta esitettyä arviointia voida pitää lähimainkaan asianmukaisesti toteutettuna. Näin ollen Lupa- ja valvontavirasto ei myöskään voi ottaa kantaa, voidaanko kyseisiin lajeihin kohdistuvat merkittävät heikentävät vaikutukset riittäväällä luotettavuudella poissulkea esitetyillä lieventämistoimenpiteillä.

Koska Natura-alueen suojeluperusteena olevan yhteensä 10 muun lintulajien osalta ei voida poissulkea merkittäviä heikennyksiä vaihtoehtoisissa VE1 ja VE3, ei myöskään lieventämistoimien tarpeellisuutta voida poissulkea. Lieventämistoimien tarvetta, mitoitus- ja riittävyyttä voidaan arvioida vasta kun vaikutustenarviointi on toteutettu asianmukaisesti parhaaseen käytettävissä tietoon perustuen kaikissa hankevaihtoehtoisissa.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että lieventävät toimenpiteet ovat hankkeessa välttämättömiä usealle suojeluperustelajille aiheutuvien merkittävien haitallisten vaikutusten vuoksi kaikissa hankevaihtoehtoisissa. Voimaloiden poisto ja/tai siirtäminen on ensisijainen ja merkittävin toimenpide linnustoon kohdistuvien vaikutusten lieventämisessä.

Seuranta

Natura-arvioinnissa seurannalla varmistetaan lieventävien toimenpiteiden täytäntöönpanon onnistuminen (Komission tiedoksianto C(2021) 6913 Final). Seuranta on kohdennettava niihin suojeluperusteisiin, joiden heikentyminen on poissuljettu lieventävillä toimenpiteillä. Seurantasuunnitelma on oleellinen osa sellaista Natura-arviointia, jossa muuten mahdollisesti merkittäviä vaikutuksia lievennetään. Seurantasuunnitelman tulee sisältää odotettujen tulosten eli hypoteesien asianmukaisen dokumentoinnin.

Seurannalla ei voida korvata sitä, että Natura-arviointi- ja lausunnotonnettelyn perusteella merkittävien vaikutusten syntymättä jäämisen on oltava varmaa (EUTI C-239/04, C-142/16). Tästä huolimatta Lupa- ja valvontavirasto pitää tärkeänä, että seuranta on riittävän laaja havaitsemaan myös yllättäviä vaikutuksia.

Arvioinnissa ei ole esitetty minkäänlaista seurantasuunnitelmaa, joten Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei arviointia voida tältä osin pitää asianmukaisesti toteutettuna. Ja koska arviointia ei voida muutoinkaan pitää kokonaisuudessaan asianmukaisesti toteutettuna, ei lieventämistoimenpiteiden ja sitä myöten myöskään seurannan tarpeen osalta voida ottaa luotettavasti kantaa.

1.3 Lupa- ja valvontaviraston johtopäätös Natura-arvioinnista

Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa hyväksyntänsä suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, ettei suunnitelma tai hanke vaikuta kyseisen Natura-alueen koskemattomuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hankkeelle voi myöntää luvan tai suunnitelman hyväksyä vain, kun Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset ovat poissuljettuja (LSL 39 §).

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei esitettyä vaikutusten arviointia voida pitää kokonaisuudessaan asianmukaisesti toteutettuna. Siksi arviointi ei anna edellytyksiä Mustasuo-Tynnyrikorven tuuli- aurinkovoimahankkeesta yksin tai yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa Niittysuo-Siiransuon Natura-alueen suojelun perusteena olevalle linnustolle aiheutuvien merkittävien heikentävien vaikutusten poissulkemiseen missään hankevaihtoehtoisissa.

Viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa. Mikäli hankkeen suunnittelua halutaan jatkaa, on vaikutusten arviointia täydennettävä, ja täydennetystä arvioinnista on pyydettävä uudet lausunnot luonnonsuojelulain 35 § mukaisesti.

2 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt ylitarkastaja Veli-Matti Kangas ja ratkaissut ylitarkastaja Riikka Juutinen. Lausunto on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on lausunnon viimeisellä sivulla.

3 Maksun peruste

Suoritemaksu on 1909 euroa. Luonnonsuojelulain 35 §:ssä tarkoitettu Natura-arviointia koskeva lausunto on valtioneuvoston asetuksen (1177/2025) liitteen mukaan Lupa- ja valvontaviraston maksullinen julkisoikeudellinen suorite, josta peritään ajankäyttöön perustuva maksu (83 euroa/tunti). Lausunnon valmisteluun on käytetty 23 työtuntia.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä. Suoritemaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on liitteenä.

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihe: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi